

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní Mgr. Jarmilou Úředníčkovou v právní věci

žalobce: **Š. K.**
zastoupen opatrovníci M. K., bytem tamtéž
právně zastoupen Mgr. Zuzanou Zádrapovou, advokátkou sídlem 702
00 Ostrava, Nádražní 879/27

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlím 128 01 Praha 2, Na Poříčním právu 376/1
o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 2. 2023 č. j. MPSV-2023/32170-923, ve věci
příspěvku na péči

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 2. 2023 č. j. MPSV-2023/32170-923 **se zrušuje** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na nákladech řízení částku 2 600 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho zástupkyně.

Odůvodnění:

1. Žalobou podanou v zákonné lhůtě se žalobce domáhal zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalovaného, jímž bylo zamítnuto jeho odvolání proti rozhodnutí Úřadu práce České republiky – Krajské pobočky v Ostravě ze dne 18. 8. 2020 č. j. 395869/2020/OOI,

Shodu s prvopisem potvrzuje

kterým byl zamítnut návrh žalobce na změnu výše příspěvku na péči od ledna 2020 a bylo rozhodnuto poskytovat mu dávku ve výši 4 400 Kč měsíčně.

2. Žalobce namítal, že kromě žalovaným uznaných šesti základních životních potřeb (orientace, komunikace, péče o zdraví, osobní aktivity, péče o domácnost, oblékání a obouvání) nezvládá minimálně dvě další, a to tělesnou hygienu a stravování. Konstatoval, že oba rozsudky Krajského soudu v Ostravě žalovanému vytýkají, že závěry posudku PK MPSV ve vztahu k otázkám, zda zvládá žalobou namítané základní životní potřeby, nejsou úplné a přesvědčivé. Tento nedostatek však žalovaný dosud nenapravil, neboť opakovaně vydává rozhodnutí s totožnými závěry, které jsou sice doplněny o odůvodnění s narůstajícím obsahem, který však nic nového nepřináší a nelze z něj vyvozovat snahu žalovaného o úplné posouzení jeho zdravotního stavu. Žalovanému vytkl, že se stále nevypořádal se závěry zdravotnické dokumentace, která je podkladem pro posudky PK MPSV a uspokojivě nevysvětlil, z jakého důvodu se od nich odchyluje. Po celou dobu tohoto řízení považuje žalovaný jeho osobní účast na jednání posudkové komise za neúčelnou, ačkoliv jím byla navrhována. Posudková komise tedy před vydáním žádného z posudků s ním nebyla v přímém kontaktu, což nepochybně mohlo přispět ke správnosti jejích závěrů. Žalovaný v napadeném rozhodnutí uvádí, že je schopen činností, které jsou obsahem základních životních potřeb stravování a tělesná hygiena zvládnout. Tento závěr žalovaného není pravdivý a neodpovídá nálezům o jeho zdravotním stavu, ani dalšímu obsahu spisu. K základní životní potřebě f) tělesná hygiena, žalobce citoval příslušnou právní úpravu a uvedl, že je schopen sám provést hygienu pouze nedostatečně, je třeba jej domýt a tuto dovednost není schopen nacvičit ani při dlouhodobé snaze. Není tedy schopen dodržovat tělesnou hygienu ani provádět celkovou hygienu. Není schopen si sám umýt vlasy, ostríhat nehty, oholit se. Nezvládnutí této životní potřeby v rozporu s odůvodněním žalovaného nezakládá pouze anatomická či funkční ztráta horních končetin, nevidomost či podobně. Nezvládnutí této životní potřeby je v souladu se stanovenou diagnózou.
3. K základní životní potřebě d) stravování žalobce konstatoval, že je sice schopen samostatně se najíst a napít, nicméně až poté, co je mu nápoj a strava naservírována a připravena. Není schopen dodržovat dietní režim, není schopen vybrat si nápoj a potraviny ke konzumaci a přiměřeně, pravidelně a dostatečně se sám stravovat. Tyto dovednosti není schopen nacvičit ani při dlouhodobé snaze a nelze mu v těchto činnostech dopomoci jinak, než asistencí jiné osoby. Nezvládnutí této životní potřeby v rozporu s odůvodněním žalovaného nezakládá pouze anatomická či funkční ztráta horních končetin, závažný defekt kognice, nevidomost či podobně. Nezvládnutí této životní potřeby je v souladu se stanovenou diagnózou. Žalobce dále uvedl, že objektivně nezvládá, a to ani při maximálním možném přizpůsobení prostředí, v němž se pohybuje. Tato skutečnost vyplývá též ze stanovené diagnózy, kterou je dlouhodobě středně těžká mentální retardace, ADHD a autismus. Žalovaný se stále uspokojivě nevypořádal s tím, nakolik tato diagnóza ovlivňuje jeho schopnost zvládat jednotlivé aktivity v rámci základních životních potřeb. Z výše uvedených skutečností vyplývá, že posudková komise opakovaně nesprávně posoudila jeho zdravotní stav a na základě tohoto nesprávného posouzení žalovaný opakovaně nesprávně rozhodl, že zvládá i tuto základní životní potřebu. Žalobce vyslovil názor, že žalovaný účelově uznává pouze takový počet nezvládnutých životních potřeb, aby jej nebylo možné označit za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni III., ačkoliv o tom veškeré objektivní okolnosti svědčí.

4. Žalovaný v písemném vyjádření navrhl zamítnutí žaloby. Shrnul průběh správního řízení, odkázal na příslušnou právní úpravu a zopakoval závěry z posudku PK MPSV ve vztahu k jednotlivým namítaným základním životním potřebám.
5. Krajský soud v souladu s ust. § 75 odst. 1 a 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen s.ř.s.), přezkoumal napadené rozhodnutí žalovaného v mezích žalobních bodů, včetně řízení, které předcházelo jeho vydání dle skutkového a právního stavu k datu vydání napadeného rozhodnutí a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
6. Ze správních spisů zjistil krajský soud následující skutečnosti. Rozhodnutím úřadu práce ČR ze dne 18. 8. 2020 č. j. 395869/2020/OOI byl zamítnut návrh žalobce na změnu výše příspěvku na péči od ledna 2020 a bylo rozhodnuto poskytovat dávku ve výši 4 400 Kč měsíčně s odůvodněním, že dle posouzení zdravotního stavu lékařem OSSZ Ostrava je považován za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II. (středně těžká závislost) s tím, že z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopen zvládat 5 základních životních potřeb: orientace, komunikace, péče o zdraví, osobní aktivity, péče o domácnost. Proti uvedenému rozhodnutí podal žalobce odvolání. Odvolací správní orgán si vyžádal posouzení zdravotního stavu žalobce posudkovou komisí, která dne 1. 12. 2020 vypracovala posudek. Posudková komise uzavřela, že u žalobce nedošlo k objektivnímu zhoršení zdravotního stavu a nadále se u něj jedná o II. stupeň závislosti podle § 8 odst. 2 písm. b) zákona č. 108/2006 Sb., ve znění zákona č. 366/2011 Sb. (středně těžká závislost). Žalobce není schopen zvládat 5 základních životních potřeb pod písm. b), c), h), i), j). Posudková komise se shodla s posudkovým závěrem lékaře OSSZ ze dne 26. 3. 2020. Žalovaný poté odvolání žalobce zamítl a rozhodnutí správního orgánu I. stupně potvrdil rozhodnutím ze dne 14. 12. 2020 č. j. MPSV-2020/241392-923. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce žalobu ke Krajskému soudu v Ostravě, který rozsudkem ze dne 30. 9. 2021 č. j. 19 Ad 3/2021-53 rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V dalším řízení žalovaný rozhodnutím ze dne 17. 2. 2022 č. j. MPSV-2022/22681-923 opětovně zamítl odvolání žalobce proti uvedenému rozhodnutí Úřadu práce České republiky – Krajské pobočky v Ostravě ze dne 18. 8. 2022, přičemž vycházel z posudku PK MPSV ČR v Ostravě ze dne 21. 1. 2022, v němž posudková komise dospěla k závěru, že žalobce není schopen zvládat celkem 5 základních životních potřeb, a to b) orientace, c) komunikace, h) péče o zdraví, i) osobní aktivity a j) péče o domácnost a považuje se podle § 8 odst. 2 písm. b) zákona č. 108/2006 Sb., ve znění zákona č. 366/2011 Sb., za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II. (středně těžká závislost). I proti uvedenému rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 2. 2022 č. j. MPSV-2022/22681-923 podal žalobce žalobu ke Krajskému soudu v Ostravě, který rozsudkem ze dne 31. 8. 2022 č. j. 19 Ad 13/2022-50 rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.
7. V dalším řízení došlo k opětovnému posouzení zdravotního stavu žalobce posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí ČR. Posudková komise v posudku ze dne 4. 11. 2022 ve shodě se svými předchozími posudky zopakovala, že žalobce nezvládá základní životní potřeby b) orientace, c) komunikace, h) péče o zdraví, i) osobní aktivity, j) péče o domácnost. Nově pak dospěla k závěru, že nezvládá ani základní životní potřebu e) oblékání a obouvání, přičemž odkázala na provedené sociální šetření a přiloženou zdravotní dokumentaci a poznamenala, že byla zohledněna a uznána jako nezvládaná hraničně stran neschopnosti vrstvení. K základní životní potřebě d) stravování posudková komise uvedla, že dle dokumentace je žalobce schopen si jídlo sám nachystat, chuť k jídlu má dobrou,

skutečnost, že si na talíř dá více jídla, než sní, není posudkově významná. Dle sociálního šetření posuzovaný je schopen se najíst i napít samostatně. Dále posudková komise uvedla, že si žalobce podá z lednice základní potraviny, je mobilní. Nají se lžící, minerálku si nalije. Dle praktického lékaře je přiměřené výživy. Nepodílí se však na přípravě teplého pokrmu. Veškeré další zajišťování stravy, nákupy jídla, celodenní příprava – vaření jídla, pak spadá do kompetence jiných osob a zařízení a hodnotí se v rámci péče o domácnost a tato základní životní potřeba byla posudkovou komisí zohledněna a uznána. Posudková komise dále konstatovala, že dle zdravotní dokumentace není zřejmá anatomická či funkční ztráta obou horních končetin nebo anatom. podstatných částí obou horních končetin s nemožností k uchopení věci, není zřejmá praktická či úplná nevidomost obou očí a není těžká duševní porucha spojená se sociální dezintegrací, kde jsou narušeny stravovací stereotypy. K tomu posudková komise uzavřela, že tuto základní životní potřebu nezohledňuje. Stran základní životní potřeby f) tělesná hygiena posudková komise uvedla, že ve zdravotní dokumentaci není verifikována funkční či anatomická ztráta horních končetin s nemožností úchopu, závažný defekt kognice, nevidomost či těžká slabozrakost, sociální dezintegrace. Dle sociálního šetření běžnou hygienu provádí samostatně, avšak s připomínáním. Celková hygiena je prováděna ve vaně. Matka uvádí, že je třeba dohlížet na řádné umytí. Na toaletu si posuzovaný dojde, očištěna je následně prováděna ve vaně. Inkontinentní pomůcky nepoužívá. Posudková komise k tomu uzavřela, že uváděný preventivní dohled nelze považovat za neschopnost zvládat tuto základní životní potřebu, proto ji nezohlednila. Posudková komise konstatovala, že zdravotní stav žalobce byl posouzen na základě dostatečné zdravotní dokumentace ošetřujícího lékaře a z doložených odborných nálezů, včetně sociálního šetření, které hodnotí rozsah funkčního postižení žalobce. Poznamenala, že základní životní potřeby je nutné hodnotit v prostředí, ve kterém se posuzovaná osoba obvykle pohybuje a které by mělo být přizpůsobeno zdravotnímu stavu za účelem umožnění či usnadnění výkonu jednotlivých aktivit. Zdravotnímu stavu by mělo být přizpůsobeno nejen vybavení domácnosti, ale i další skutečnosti, zejména mají být použity i veškeré dostupné facilitátory (v hodnocení jsou aplikována kritéria zvládání s použitím vhodných facilitátorů, nikoliv bez nich), nákup potravin a tekutin v obalech, které je osoba schopna otevřít, chleba lze koupit již nakrájený atd. Občasný dohled a usměrnění při sebeobslužných činnostech nepředstavuje každodenní nezvládané základní životní potřeby. Posudková komise uzavřela, že žalobce potřebuje z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pomoc při následujících základních životních potřebách: b) orientace, c) komunikace, e) oblékání, obouvání, h) péče o zdraví, i) osobní aktivity, j) péče o domácnost. Celkem nezvládá 6 základních životních potřeb. Posouzeno od 29. 1. 2020, platnost posudku trvale. Od data 29. 1. 2020 k datu jednání posudkové je žalobce osobou starší 18 let věku, která se podle § 8 odst. 2 písm. b) zákona č. 108/2006 Sb., ve znění zákona č. 366/2011 Sb., považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II. (středně těžká závislost). Žalobce se k tomuto posudku vyjádřil prostřednictvím zástupkyně do protokolu dne 2. 12. 2022 a namítal, že posudek je nesprávný, co se týká základních životních potřeb d) stravování a f) tělesná hygiena, které rovněž objektivně nezvládá. Je sice pravdou, že netrpí žádnou ztrátou funkce končetin nebo jiným tělesným omezením, které by mu ve výkonu těchto potřeb bránilo, nicméně vzhledem ke svému psychickému stavu skutečně není tyto základní životní potřeby schopen samostatně zajišťovat. Co se týče tělesné hygieny, s touto mu musí pomáhat matka. Není schopen sám se dostatečně umývat. Co se týká stravování, je schopen sníst připravené jídlo, ale ne si jej vybrat, nachystat a zajistit si dostatečnou stravu. Žádnou z těchto věcí není schopen nacvičit a zvládnout ani při dlouhodobé snaze, vyžaduje trvalou

asistenci třetí osoby, kterou nelze označit pouze za preventivní dohled. Tyto skutečnosti jsou podloženy diagnózou, tj. středně těžkou mentální retardací. Spornými jsou u základní životní potřeby d) stravování, aktivity uvedené v bodě 1. vybrat si ke konzumaci hotový nápoj a potraviny, v bodě 3. rozdělit stravu na menší kousky a naservírovat ji a v bodě 6. konzumovat stravu v obvyklém denním režimu. U základní životní potřeby f) tělesná hygiena, jsou spornými aktivity uvedené v bodě 2. dodržovat tělesnou hygienu, mýt si a osušovat si jednotlivé části těla, 3. provádět celkovou hygienu, 4. česat se, provádět ústní hygienu, holit se. Žalobce současně prostřednictvím své zástupkyně požádal o přítomnost u jednání posudkové komise v rámci doplňujícího posouzení tak, aby byla zajištěna úplnost a přesvědčivost posudku a aby správní řízení bylo ukončeno mimosoudní cestou.

8. Následně žalovaný požádal PK MPSV ČR v Ostravě o doplnění posouzení zdravotního stavu žalobce pro účely příspěvku na péči.
9. V doplňujícím posudku ze dne 26. 1. 2023 PK MPSV konstatovala, že bylo doloženo dostatečné množství zdravotní dokumentace k objektivnímu posouzení stran schopnosti žalobce zvládat základní životní potřeby. Posudková komise vyslovila názor, že o středně těžkou mentální retardaci se u žalobě jedná jen hraničně, i vzhledem ke skutečnosti, že v dětství byla mentální retardace hodnocena v pásmu lehké mentální retardace. Dle komplexní zdravotní dokumentace žalobce je lucidní, paměť přiměřená, intelekt snížen – IQ 47. Orientován místem, časem, osobou, zvládne celkovou hygienu, nají se. Mentální retardace střední, IQ 35 až 49 – s tímto typem postižení je zachována schopnost dosáhnout určitého stupně nezávislosti a samostatně v sebeobsluze, získat adekvátní komunikační dovednosti a přiměřené vzdělání, což také odpovídá posudkovému hodnocení. Obdobně bylo posudkově hodnoceno na přelomu 2021/2022. Posudková komise dále uvedla, že dle metodiky posudkového lékařství při hodnocení základních životních potřeb klient při střední mentální retardaci disponuje dostatečnými schopnostmi a dovednostmi v oblasti péče o svoji osobu, a to u stravování i tělesné hygieny. Kontrola se nehodnotí jako mimořádná péče. K základní životní potřebě d) stravování posudková komise učinila závěr, že žalobce je schopen sníst připravené jídlo (příprava – vaření jídla spadá do kompetence jiných osob, nehodnotí se v základní životní potřebě stravování). V dokumentaci je uvedeno např. podá si základní potraviny, potraviny z lednice atd., nají se lžící, minerálku si nalije, stav výživy je přiměřený. Je schopen si jídlo sám nachystat, chuť k jídlu má dobrou, skutečnost, že si na talíř dá víc jídla, než sní, není posudkově významná. K základní životní potřebě f) tělesná hygiena posudková komise dospěla k závěru, že běžnou hygienu provádí samostatně, avšak s připomínáním. Matka uvedla, že je třeba dohlížet. Dohled nelze z posudkového hlediska zohlednit ve smyslu nezvládnutí provedení dané základní životní potřeby. Dle posudkové komise obraz kognitivních funkcí přesvědčivě vyplývá ze znaleckého posudku psychiatra MUDr. Hlisty. V něm se konstatuje: komunikuje úměrně svému intelektu, je mu dobře rozumět, na jednotlivé otázky odpoví. Volný čas tráví doma nebo s matkou na procházce, dochází za kamarády z blízkého dětského domova. Nemá problém navázat kontakt, rád si povídá, je důvěřivý a otevřený. Má mobilní telefon, umí zavolat matce. Uvedl, že navštěvoval speciální školu od 1. třídy, nikdy nepropadl. Ve volném čase si hraje s telefonem nebo s tabletem. Dny v týdnu vyjmenoval správně, také měsíce. Uvedl správně datum narození, věk a jméno i přesné datum a bydliště. Uvedl, že rád doma pomáhá. Sdělil, v jaké zemi žijeme, hlavní město je Praha, z okolních zemí vyjmenoval Polsko, Slovensko, Německo, prezidentem je Miloš Zeman, premiér Babiš. Čas na ciferníku hodin byl schopen správně rozpoznat. Dle posudkové komise při daných kognitivních schopnostech je jednoznačně

schopen si vybrat jídlo ke konzumaci či se přiměřeně umýt a osušit, učesat či provést dentální hygienu. Nejsou také popsány funkční ztráty horních končetin či dolních končetin, není ztráta úchopových schopností obou rukou, není praktická či úplná nevidomost obou očí, nejsou popsány těžké duševní poruchy spojené se sociální dezintegrací. Posudková komise k požadavku žalobce na osobní účast na jednání se vyjádřila tak, že ji hodnotí jako neúčelnou, neboť zdravotní stav je dostatečně objektivizován, přítomnost žalobce by nepřinesla nová zjištění o zdravotním stavu a měla by pouze orientační charakter. Posudková komise setrvala na svém závěru v posudku ze dne 4. 11. 2022 o tom, že žalobce se od data 29. 1. 2020 považuje podle § 8 odst. 2 písm. b) zákona č. 108/2006 Sb., ve znění zákona č. 366/2011 Sb., za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II. (středně těžká závislost). Z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopen zvládat 6 základních životních potřeb (b, c, e, h, i, j) a vyžaduje každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby.

10. Součástí správního spisu je rovněž záznam ze sociálního šetření, které si žalovaný vyžádal v průběhu předchozího odvolacího řízení. Sociální šetření bylo provedeno dne 14. 12. 2021 v místě bydliště žalobce. Přítomna byla jeho matka paní M. K., která objasnila sociální a zdravotní situaci žalobce. Žalobce má diagnostikovanou středně těžkou mentální retardaci, ADHD, autismus. Je léčen a sledován psychiatrem, psychologem, neurologem. Všude jej doprovází matka, neboť on nic nevykomunikuje. Ze sociálního šetření plyne, že žalobce má problémy s jemnou motorikou, není orientován časem, na hodinách pozná pouze čtvrt, půl, třičtvrtě a celá, neuvědomuje si, zda je ráno, odpoledne či večer, nerozezná roční období. Doma a v blízkém okolí se orientuje, má naučené trasy, blízké osoby pozná. Píše pomalu, jako dítě v první třídě, pomalu čte a čtenému textu nerozumí. Má mobilní telefon, matku v rychlé předvolbě, sms není schopen napsat. Stravu si žádnou sám nenachystá, vše chystá matka. Jídlo v mikrovlnné troubě neohřeje, neumí ji obsluhovat. Nemá pocit hladu a žízně, je nutné ho hlídat, aby jedl a pil. Pokud matka jídlo nenachystá, tak se nenají. Nerozlišuje zdravé a nezdravé jídlo, jedl by jen chipsy a pil energetické nápoje. Matka musí hlídat pravidelnost a kvalitu stravy a hlavně pitný režim. Nají se lžící, s obědy ve škole mu pomáhá asistentka. Minerálku je schopen si nalít, ale neotevře ji. Nabere si hodně jídla, i když ho potom nesní, šťávy si do vody dá také hodně, nemá odhad. Vše, co by si měl na talíři nakrát, tak vezme do ruky a jí takto. Nevybere si vhodné oblečení dle aktuálního počasí, má svá oblíbená trička a ty chce nosit nejlépe stále. V zimě by chtěl chodit v kraťasech a je těžké mu to vymluvit. Oblečení musí chystat matka. Žalobce se oblékne, ale má problém s vrstvením, nerozezná rub a líc, je nutné mu vše připomínat, ať se převlékne, oblečení nachystat a zkontrolovat. Knoflíky s obtížemi zapne, ale většinou když s jedná o více knoflíků, tak je nezapne správně, zip také zapne, ale dělá to na sílu, zip je pak rychle zničený. Vzhledem ke špatné jemné motorice a nesoustředěnosti má problém i s tkaničkami. Je sám schopen si umýt ruce a obličej, ale matka mu vše musí připomínat. Zuby si umyje ráno sám a večer mu je matka dočistí. Do vany vleze sám, sám se umyje, matka musí pomáhat s mytím a spláchnutím vlasů a vše zkontrolovat. Nehty stříhá matka, žalobce se sám oholí holicím strojkem, ale vše dělá rychle a nedokonale, proto ho ještě musí holit i matka. Celkovou hygienu je nutné připomínat, nemá potřebu se mýt. Matka dohlíží nad celkovým léčebným režimem, doprovází syna k lékařům, hlídá pravidelnost, zajišťuje léky. Žalobce navštěvuje druhý ročník praktické školy. Má přiznán invalidní důchod ve III. stupni, průkaz osoby se zdravotním postižením ZTP/P, příspěvek na mobilitu, matka je ustanovena jeho opatrovníkem. Má kamarády ve škole, ale s těmi se mimo školu nestýká. Naproti bydliště je

dětský domov, kde má kamaráda, chodí za ním nebo naopak. S matkou občas hrají pexeso, samotného ho nic nebaví, nenajde si žádnou zábavu, pořád jen kouká na youtube na pohádky. Péči o domácnost zajišťuje matka, snaží se jej zapojit do domácích prací, ale on je odbyde rychle, takže matka musí vše udělat znovu. Neobsluhuje spotřebiče, mikrovlnou troubu neumí zapnout, tablet zapnout umí, neumí ho restartovat, stejně tak i mobilní telefon. Do školy a ze školy jezdí autobusem, a to buď s matkou, nebo s kamarádem a někým dospělým, sám ne.

11. Podkladem posudku PK MPSV ČR v Ostravě byla kromě jiného také zpráva neuroložky MUDr. J. G. ze dne 4. 3. 2021. Ve zprávě se uvádí, že v posledních 2 měsících jsou u žalobce častější pády, po postavení, jako by se zamotala hlava, uhořel se do žeber. Péči obstarává matka, lékař, péči o domácnost, vaření, servíruje matka, nají se sám, pomoc s hygienou, oblékáním, např. nedopne knoflíčky, kontinentní, ani si nenachystá oblečení, nákupy, omezen ve svéprávnosti. Je lucidní, orientován, spolupracuje, normostenický habitus, psychomotorické tempo pomalejší, odpovědi jednoduché, ment. retardace, spolupracuje, autistické rysy, lehká dysatrie, řeč sakadovaná, hodně odpovídá matka. HKK: kvadruhypertoneus, Mingazzini HKK bez poklesu, re. C5-8 sym. výbavné, stisk symetrický, jemná motorika neobratný akr. místy dyston pohyby prstů ar. tremor, taktilní cití HKK symetrické, taxy a diadochokinéza HKK pomalejší. Závěrem lékařka uvedla, že dominuje psychiatrická problematika, do péče psychiatra a psychologa, dostatečný pitný režim, vyvarovat se prudkému vstávání, posazování, pravidelná pohybová aktivita venku, nutný celodenní dohled, vedení matkou, klin. problém s koordinací, jemnou manipulací, plánováním činností při běžné sebeobsluze. Doporučila navýšení příspěvku na péči na III. st.
12. Podle ustanovení § 7 odst. 1 zákona č. 108/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů, o sociálních službách (dále jen zákon o sociálních službách), příspěvek na péči (dále jen příspěvek) se poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby. Tímto příspěvkem se stát podílí na zajištění sociálních služeb nebo jiných forem pomoci podle tohoto zákona při zvládání základních životních potřeb osob. Náklady na příspěvek se hradí ze státního rozpočtu.
13. Podle ust. § 8 odst. 2 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, osoba starší 18 let věku se považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve a) stupni I (lehká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat tři nebo čtyři základní životní potřeby, b) stupni II (středně těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat pět nebo šest základních životních potřeb, c) stupni III (těžká závislost) jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat sedm nebo osm základních životních potřeb, d) stupni IV (úplná závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat devět nebo deset základních životních potřeb, a vyžaduje každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby.
14. Podle ustanovení § 9 odst. 1 zákona o sociálních službách, při posuzování stupně závislosti se hodnotí schopnost zvládat tyto základní životní potřeby: a) mobilita, b) orientace, c) komunikace, d) stravování, e) oblékání a obouvání, f) tělesná hygiena, g) výkon fyziologické potřeby, h) péče o zdraví, i) osobní aktivity, j) péče o domácnost. Podle ustanovení § 9 odst. 3 téhož zákona schopnost zvládat základní životní potřebu uvedenou v odst. 1 písm. j) se nehodnotí u osob do 18 let věku.

15. Podle ustanovení § 9 odst. 4 téhož zákona, při hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby se hodnotí funkční dopad dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu na schopnost zvládat základní životní potřeby; přitom se nepřihlíží k pomoci, dohledu nebo péči, která nevyplývá z funkčního dopadu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.
16. Podle ustanovení § 9 odst. 5 téhož zákona, pro uznání závislosti v příslušné základní životní potřebě musí existovat příčinná souvislost mezi poruchou funkčních schopností z důvodu nepříznivého zdravotního stavu a pozbytím schopnosti zvládat základní životní potřebu v přijatelném standardu. Funkční schopnosti se vyhodnotí s využíváním zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využíváním běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení v domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku.
17. Podle ustanovení § 9 odst. 6 téhož zákona, bližší vymezení schopností zvládat základní životní potřeby a způsob jejich hodnocení stanoví prováděcí právní předpis.
18. Krajský soud předesílá, že při rozhodování o příspěvku na péči je zásadním a rozhodujícím důkazem posudek o závislosti osoby. Správní orgány mají při posuzování žádosti o příspěvek na péči jasně stanovená pravidla a meze, ve kterých se při svém rozhodování musejí pohybovat. V rámci posuzování stupně závislosti osoby na pomoci jiné fyzické osoby správní orgány vycházejí z příslušných posudků, v nichž je stanoveno, jakou ze základních životních potřeb osoba zvládá či nikoli; správním orgánům ani soudům nepřisluší činit medicínské závěry. U posudků je pak nutné, aby vyhověly kritériím stanoveným v judikatuře Nejvyššího správního soudu na jejich úplnost a přesvědčivost (viz rozsudky NSS č. j. 5 Ads 80/2016-22, č. j. 5 Ads 254/2017-27 a mnohé další). Nejvyšší správní soud rovněž setrvale judikuje, že posudkové řízení je specifickou formou správní činnosti spočívající v posouzení zdravotního stavu občana a některých důsledků z něj vyplývajících pro oblast sociálního zabezpečení a důchodového pojištění. Jde o postup posudkového orgánu, jehož hlavním obsahem je posudková činnost, která předpokládá vedle odborných lékařských znalostí též znalosti z oboru posudkového lékařství. Výsledkem posouzení je potom odborný posudek, který je pro správní orgán stěžejním důkazem, a na který je správní orgán při nedostatku odborné erudice odkázán. Proto je třeba klást zvýšený důraz na jednoznačnost, určitost, úplnost a přesvědčivost každého takového posudku. Tyto náležitosti posudek splňuje pouze v případě, že se v něm posudková komise vypořádá se všemi rozhodnými skutečnostmi, přihlédne k potížím udávaným účastníkem řízení, výsledkům sociálního šetření a lékařským zprávám. Své závěry musí posudková komise náležitě podložit a odůvodnit. Je nezbytné, aby posudek obsahoval vysvětlení, jakým způsobem posudková komise hodnotila veškeré posudkové podklady, které z nich považovala za relevantní, příp. z jakého důvodu se od závěrů uvedených v některých z nich odchýlila. Posuzovaný zdravotní stav potom musí být popsán dostatečně jasně a přesně, aby nevystávaly žádné další pochybnosti. Případné chybějící či nepřesně formulované náležitosti posudku, které způsobují jeho nepřesvědčivost či neúplnost, totiž správní orgán nemůže nahradit vlastní úvahou, pro niž nemá potřebnou odbornou erudici (viz např. rozsudek NSS č. j. 6 Ads 299/2014-25). Nenaplnění uvedených požadavků je vadou řízení před správním orgánem ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.
19. V souladu s § 2a vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterážto je prováděcím právním předpisem a obsahuje bližší vymezení schopnosti zvládat základní životní potřeby, posudková komise musí posoudit zvládnutí dané životní potřeby skrze dílčí aktivity vymezené pro jednotlivé

potřeby v příloze č. 1 vyhlášky (viz rozsudek NSS č. j. 4 Ads 68/2014 – 37). Nezvládnutí, byť jen jedné z vymezených aktivit, znamená nezvládnutí dané životní potřeby (§ 2a vyhlášky).

20. Soud dospěl k závěru, že ani posudek PK MPS ČR v Ostravě ze dne 4. 11. 2022 ve spojení s doplňujícím posudkem ze dne 26. 1. 2023 není úplný a přesvědčivý, neboť se posudková komise ve vztahu k namítaným základním životním potřebám náležitým způsobem nevypořádala se všemi rozhodnými skutečnostmi, které jsou uvedeny v podkladové dokumentaci a které žalobce opakovaně v řízení o příspěvku na péči namítal.
21. Co se týká osobního vyšetření posuzované osoby, Nejvyšší správní soud ve své judikatuře dovodil, že dané vyšetření by mělo být pravidlem, od kterého se lze odchýlit pouze tehdy, pokud je možno vypracovat jednoznačný, úplný a přesvědčivý posudek na základě písemných podkladů; odklon od tohoto pravidla musí být náležitě odůvodněn jiným způsobem, vždy tedy musí být zohledněny okolnosti daného případu (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu č. j. 4 Ads 82/2011-44, č. j. 5 Ads 80/2016-22). Nejvyšší správní soud ovšem nevylučuje ani jiné způsoby odstranění předmětných rozporů, konec citace. V posuzované věci dle názoru soudu nejde o to, že by posudková komise neměla dostatek písemných podkladů v podobě lékařských nálezů a záznamů ze sociálního šetření, nýbrž o to, že tyto podklady nehodnotila dostatečně, její závěry jsou vágní. S ohledem na skutečnosti zjištěné v rámci sociálního šetření a odborných nálezů, jsou závěry posudkové komise neúplné, nepřesvědčivé, tedy nedostatečné, neboť zcela přehlíží konkrétní námitky žalobce ohledně nezvládnutí některých činností v rámci sporných základních životních potřeb. Posudková komise nezdůvodnila, která zjištění ze sociálního šetření neodpovídají lékařským nálezům a závěru z psychologického vyšetření žalobce a z jakých konkrétních důvodů. Nelze přehlédnout, že některé činnosti, na nichž matka žalobce, současně jako opatrovnice, ilustruje neschopnost žalobce samostatně zvládat realizaci namítaných životních potřeb uvedených v § 9 odst. 1 zákona o sociálních službách, korespondují s výčtem aktivit podle přílohy č. 1 prováděcí vyhlášky č. 505/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Jak již bylo zmíněno, nezvládnutí byť jediné z těchto aktivit je třeba vykládat takovým způsobem, že je dotčená osoba při zajištění dané životní potřeby závislá na pomoci jiných osob (viz k tomu např. rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 3 Ads 50/2013-32). Příkladem lze zmínit, že v rámci namítané základní životní potřeby d) stravování, matka žalobce – jeho opatrovnice zpochybňovala schopnost žalobce přichystat si jídlo a pít, uvedla, že pokud mu ona sama jídlo nenachystá, žalobce se nenají, nenapije, žalobce nerozlišuje zdravé a nezdravé jídlo, jedl by jen chipsy a pil energetické nápoje. Musí hlídat pravidelnost a kvalitu stravy a hlavně pitný režim. Vše, co by syn měl na talíři nakrájet, vezme do ruky a jí takto. Co se týká základní životní potřeby d) stravování, je třeba uvést, že podle citované prováděcí vyhlášky je osoba schopna zvládat tuto základní životní potřebu tehdy, pokud je schopna vybrat si ke konzumaci hotový nápoj a potraviny, nápoj nalít, stravu naporcovat, naservírovat, najíst se a napít a dodržovat stanovený dietní režim. Z obsahu správního spisu plyne, že u žalobce se jedná kromě jiného o středně těžkou mentální retardaci, ADHD a atypický autismus. Intelektově je žalobce v pásmu středně těžké mentální retardace – IQ 47, což odpovídá mentálnímu věku předškolního dítěte. I při běžných činnostech je zcela závislý na pomoci a dohledu pečující osoby. Okolnost, že se žalobce nají sám a napije, jedná se toliko o některé aktivity v rámci základní životní potřeby d) stravování. Posudková komise nevysvětlila, proč jsou její závěry v příkrém rozporu s tím, co bylo zjištěno při sociálním šetření a co ostatně vyplývá i ze zprávy psychologky a neuroložky a v jakých dokumentech

mají její závěry, které by musela ovšem současně řádně vysvětlit, oporu. Posudkové hodnocení musí být zpracováno tak, aby nejen žalovaný, ale také soud v případném přezkumu mohl z takového posudkového hodnocení vycházet jako ze stěžejního důkazu vypovídajícího o stupni závislosti posuzovaného.

22. Totožné výhrady má soud i ve vztahu k závěrům posudkové komise stran základní životní potřeby f) tělesná hygiena. Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se podle přílohy 1 vyhl. č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, považuje stav, kdy osoba je schopna použít hygienické zařízení, mýt si a osušovat si jednotlivé části těla, provádět celkovou hygienu, česat se, provádět ústní hygienu, holit se. Závěr posudkové komise, že ve zdravotní dokumentaci není verifikována funkční či anatomická ztráta horních končetin s nemožností úchopu, závažný defekt kognice, nevidomost či těžká slabozrakost, sociální dezintegrace, je zcela nedostatečný. Vůbec totiž posudková komise nehodnotila, zda žalobce zvládá každou z dílčích aktivit vymezených v příloze č. 1 předmětné prováděcí vyhlášky, jak tyto aktivity byly výše vyjmenovány, zcela ignorovala informace plynoucí z odborných nálezů a sociálního šetření, v nichž se opakovaně konstatuje, že žalobce je sice sám schopen si umýt ruce a obličej, ale jeho matka mu vše musí připomínat, do vany sice vleze sám, sám se umyje, ale matka mu musí pomáhat s mytím a spláchnutím vlasů a vše zkontrolovat, matka žalobci stříhá nehty. Žalobce se sám sice oholí holicím strojkem, ale vše dělá rychle a nedokonale, proto ho musí holit i jeho matka. Celkovou hygienu je nutné mu připomínat, nemá potřebu se mýt. I v případě této základní životní potřeby posudková komise ignorovala výsledky sociálního šetření a nehodnotila dopad zdravotního stavu žalobce, u něhož se kromě jiného jedná o středně těžkou mentální retardaci, ADHD a atypický autismus a intelektově odpovídá mentálnímu věku předškolního dítěte, na schopnost zvládat uvedenou základní životní potřebu v přijatelném standardu. Posudek posudkové komise je i ve vztahu k uvedené základní životní potřebě f) tělesná hygiena nutno považovat za rozporný, neúplný a nepřesvědčivý. Je alarmující, že i přesto, že soudem opakovaně byla posudkové komisi vytýkána stejná pochybení, která mají za následek, že posudky pak nemohou obstát, protože nesplňují požadavek úplnosti a přesvědčivosti, posudková komise tyto výhrady zcela ignoruje. V soudní judikatuře se přitom opakovaně zdůrazňuje, že posudkové orgány, správní orgány, musejí mít na zřeteli, že s ohledem na sociálně citlivou situaci osob závislých na pomoci jiné fyzické osoby a důležitost příspěvku jim poskytovaného, je zapotřebí postupovat při posuzování stupně závislosti osoby důkladně. Toto je neustále posudkovými orgány ignorováno a žalovaným protiprávně tolerováno.
23. Krajský soud dospěl k závěru, že posudek PK MPSV včetně jeho doplnění nelze považovat za úplný a přesvědčivý a je tak v konečném důsledku nepřezkoumatelný. Takový posudek nemohl být podkladem pro posouzení rozhodných otázek zvládání základních životních potřeb v žalobě namítaných.
24. Napadené rozhodnutí bylo proto nutno zrušit pro vady řízení ve smyslu ust. § 76 odst. 1 písm. b) s.ř.s., neboť žalovaný vycházel z neúplného a nepřesvědčivého posouzení otázek zvládání namítaných základních životních potřeb a rozhodnutí je tak nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. V dalším řízení je třeba posudkové závěry posudkové komise doplnit tak, aby z nich bylo zřejmé, z jakých důvodů žalobce zvládá či nezvládá bez pomoci jiné osoby aktivity v rámci uvedených základních životních potřeb d) stravování a f) tělesná hygiena.

25. Podle § 60 odst. 1 s.ř.s. soud uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci, který měl ve věci zcela úspěch, na nákladech řízení částku 2 600 Kč. Náklady řízení sestávají z nákladů, které žalobce vynaložil za právní zastoupení, a to z odměny za 2 úkony právní služby po 1 000 Kč podle § 9 odst. 2, § 7 bod 3 vyhl. č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (příprava a převzetí zastoupení, sepsání žaloby), 2 režijních paušálů po 300 Kč podle § 13 odst. 4 téže vyhlášky k uvedeným úkonům právní služby. Celkové náklady tak činí 2 600 Kč a žalovaný je povinen zaplatit je v souladu s § 149 odst. 1 o.s.ř. (zákon č. 99/1963 Sb., v platném znění, aplikovaný na základě § 64 s.ř.s.) k rukám zástupkyně žalobce.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě do dvou týdnů ode dne doručení tohoto rozhodnutí. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Brno, Moravské náměstí č. 6. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ostrava 31.05.2023

Mgr. Jarmila Úředníčková
samosoudkyně